

Inspirationsmateriale

Søstjerner

Fag

Natur/teknik

Klassetrin

4.-6. klasse

Beskrivelse

En aktivitet, hvor eleverne ser, hvordan en søstjerne fungerer

Formål

- At give eleverne kendskab til et af lavvandsfaunaens almindelige dyr

Trinmål

Efter 4. klasse: A5, A6, B5, D1, D2, D5, D8, D9

Efter 6. klasse: A5, A6, A7, B5, D1, D2, D4, D5, D6, D7, D8, D9

Trinmåloversigten findes [her](#)

Forberedelse

Til denne aktivitet skal du finde en badebro, en høfde eller et havnebassin. Inden selve ekskursionen må det anbefales, at du besøger området og forsikrer dig, at der er søstjerner. Tjek vejrudsigten dagen før.

Hvad skal du bruge?

- Net og spande
- Feltakvarier
- Håndlup
- Lille akvarium

Sådan gør du

På stranden:

Søstjerner fanges nemmest med et net eller med fingrene.
Kom søstjernerne i et akvarium. Kom evt. en smadret musling, som de kan spise af, ned til dem.

Lad eleverne undersøge en søstjerne og lave et ID-kort (faktakort) på den. Spørgsmål, som eleverne kan undersøge: Har søstjernen ben? Hvordan bevæger den sig? Hvor sidder munden? Hvordan mon den spiser? Hvor store dyr kan den spise? Hvor sidder øjnene? Kan vi spise dyret?
Brug evt. en lup for at komme tæt på "fødderne".

Prøv at fjerne søstjernen hurtigt fra akvariets sider - og prøv igen langsomt. Er der forskel på, hvor let søstjernen slipper? Hvordan holder en søstjerne sig fast til underlaget?
Find en lukket blåmusling. Kan eleverne åbne den med de bare næver? Det kan en søstjerne.

Baggrund

Søstjerner tilhører gruppen pighuder. Hudskelettet består af kalkplader. Hos den nærtstående slægtning søpindsvinet er kalkpladerne desuden forsynet med pigge, deraf navnet pighud. Kalkpladerne gør, at søstjernen holder faconen, også når den er tørret ud.

Søstjerner er rovdyr, der aktivt jager deres bytte. De bevæger sig med ca. 60 cm i timen. Hver arm er udstyret med flere hundrede sugefødder, der skal koordineres for at give en ensrettet bevægelse. Sugefødderne er fyldt med vand og bevægelsen skabes ved at flytte rundt på vandet inde i kroppen.
Når mange sugefødder arbejder sammen, er der mange kræfter bag. Derfor kan søstjerner nemt åbne en lukket musling.

Når muslingeskallen er åbnet lidt, krænger søstjernen sin mave ud og omslutter den blottede musling, som fordøjes langsomt. Munden sidder i centrum, hvor armene mødes. Mindre byttedyr sluges hele.

En søstjerne har normalt 5 arme. Mister den en arm, vil en ny langsomt vokse ud fra den centrale krop igen. Det er en fantastisk regenerativ evne.

Søstjernernes øjne sidder på spidsen af armene – derfor sidder søstjerner tit med armspidserne hævet - for bedre at kunne se!

Forslag til inddragelse af eksterne samarbejdspartnere

En strand- eller havnetur kan naturligt suppleres med et undervisningsoplæg på Naturhistorisk Museum om havets dyr.

Kattegatcentret og Naturcenter Randers Fjord har ligeledes undervisningstilbud om dyr fra havet.

Litteratur

Vi undersøger fjorden og andre lavvandede kystområder - Vibeke Brock - Kaskelot 1980

Ud i naturen - aktiviteter i den nære omverden - Dorrit Hansen m.fl. - Gyldendal
Uddannelse
Smådyr på lavt vand ved kyst og i vade - Kurt Servé - OP, 1996
Kasketot PS nr. 62/63, feb. 1988
Hvad finder jeg på stranden - Politiken Natur

Links

Tjärnö marinbiologiska laboratorium: <http://www.vattenkikaren.gu.se/> (tildelt "Läromedel ITiden")

Fakta om fisk og skaldyr - OCEAN98: <http://www.ocean98.dk/>

Udsnit af det dyreliv, man finder i Lillebælt – Kolding Dykkercenter: <http://www.kolding-dc.dk/Fauna.htm>

